

Uavhengig gjennomgang av saksbehandling av mindre avløpsanlegg i Sunnfjord kommune

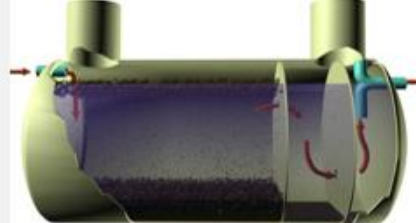
Vurderinger av saksbehandlingen av søknader om utslipp for mindre avløpsanlegg (mindre enn 50 pe) i perioden 2020 – 2023

1. Har kommunens saksbehandling og vedtak vært i tråd med forurensningsloven og forurensingsforskriften, herunder er det stilt krav som det ikke er grunnlag for etter forurensningsregelverket?
2. Har kommunen satt krav til eller gitt signaler/føringer om at det må velges mer kostbare avløpsløsninger enn det som har vært nødvendig?

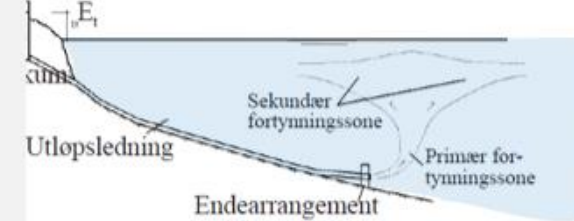
Antall saker
asplan
viak

5

**Slamavskiller med
utslippsledning til fjord**

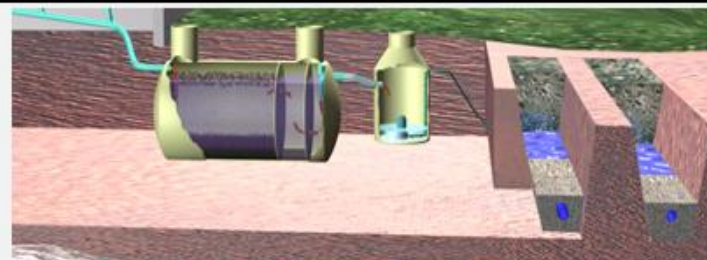

+

22

Infiltrasjonsanlegg

20

**Minirenseanlegg med
etterpolering**

Etterpolering med ulike infiltrasjonsløsninger

7

**NaturRen våtmarksanlegg
med etterpolering**

Etterpolering med infiltrasjon

7

**Separering av svartvann
og gråvann**

Gråvannsløsninger:

5 stk eget gråvannrensseanlegg

2 stk infiltrasjonsanlegg kun gråvann

Sum 61 saker

Om valg av avløpsløsning og aktuelle anleggstyper

Grunnlag for valg av beste renseløsning:

- Utslippskrav
- Lokale forhold (grunnforhold, topografi, avstand til drikkevannskilder, resipientforhold, badeplasser eller andre brukerinteresser)
- Kostnader for etablering og drift av anlegg

Ulike anleggstyper:

- Ved utslipp til sjø/fjord og elvemunning: **Slamavskiller** med utslipp minst 2 m under laveste vannstand
- **Ved utslipp til ferskvann er førstevalget infiltrasjonsanlegg, dersom forholdene ligger til rette for det.**
- Dersom forholdene ikke ligger til rette for infiltrasjonsanlegg, vil oftest være mest egnet med **minirensesanlegg** for boliger. Behov for etterpolering må vurderes i hver enkelt sak
- **Separat toaettløsning** (WC til tett tank, forbrenningstoalett eller biodo), **kombinert med rensesanlegg for gråvann** (bad- og vaskevann). Løsningen brukes mest for hytter.
- **Våtmarksanlegg** vil normalt ikke være konkurransedyktig på grunn av høye etableringskostnader.

Forventende gjennomsnittlige investeringskostnader, driftskostnader og årskostnader pr boligenhet for ulike typer mindre avløpsanlegg i Sunnfjord kommune.

Beskrivelse av anleggstype	Investeringskostnad pr boenhet (inkl. mva)	Årlige driftskostnader pr boenhet (inkl. mva)	Årskostnad pr boenhet (inkl.mva)
Infiltrasjonsanlegg (forsterket med filtersand), 1 bolig	237 000	3 100	18 000
Infiltrasjonsanlegg (forsterket med filtersand), 2 boliger	164 500	2 300	12 000
Minirensanlegg 1 bolig, etterpolering i slamsikringskum og utslippsgrøft	226 000	12 100	28 000
Minirensanlegg 2 boliger, etterpolering i slamsikringskum og utslippsgrøft	160 406	6 800	17 000
Minirensanlegg 1 bolig, etterpolering med biofilter	286 000	13 500	31 000
Minirensanlegg 2 boliger, etterpolering med biofilter	198 500	7 300	21 000
Konstruert våtmarksfilter, 1 bolig (filter 40 m3)	690 000	7 100	55 000
Konstruert våtmarksfilter, 2 boliger (filter 70 m3)	532 500	3 900	41 000

NaturRen-anlegg:

Tiltakshavere som er intervjuet i dette prosjektet oppgir at totalkostnad for 1 boligenhet for NaturRen-våtmarksanlegg, inkludert etterpolering, er kr 500 000- 650 000 inkl. mva. Total pris for ett anlegg for to hytter er oppgitt til ca kr 750 000 inkl. mva. Vi antar at kostnad for etterpoleringsdel ligger på ca 100 000 inkl. mva.

Om valg av avløpsløsning – bistand fra nøytral fagkyndig

Tiltakshaver (den ansvarlige for utslipp og drift av anlegg) bør tidlig i søknadsprosessen knytte til seg en **nøytral fagkyndig**. *Det er ønskelig at kommunen informerer tiltakshaver om foretak som regnes som nøytrale fagkyndige*

Etter forurensningsforskriften settes det krav til at dokumentasjon av renseløsning i søknad om utslipp skal utføres av nøytral fagkyndig.

- Med nøytral menes person/firma som ikke er bundet opp mot utstysleverandører, og som ikke har økonomiske interesser knyttet til valg av avløpsløsning.
- Med fagkyndig menes person/firma som kan vise til relevant utdanning, relevante referanseprosjekter, anerkjente kurs eller sertifisering. På www.avlop.no angis det at firma/person som skal være fagkyndig må ha nødvendig hydrogeologisk kompetanse og kunnskap om avløpsrensing i jordmasser.

Valg av løsning skal foretas av nøytral fagkyndig for å få en best mulig egnet renseløsning ut fra naturgitte og miljømessige forhold, brukerinteresser og økonomi.

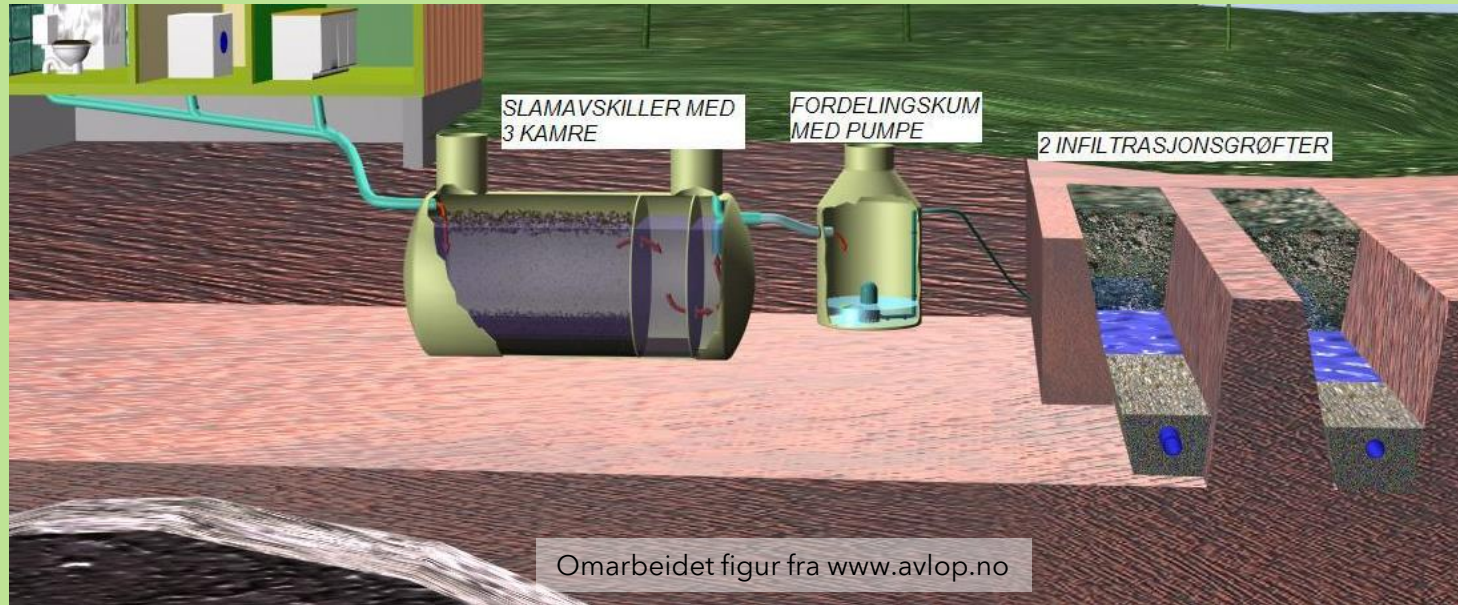
Kommunens veiledningsplikt

- **Kommunen har plikt til å veilede søkeren i hva kommunen trenger av informasjon, samt hvor og hvordan søker kan skaffe seg denne informasjonen.**
- *Tiltakshaver må få tilgang på konkret veiledning ved forespørsel etter forvaltningsloven § 11:
*Det påhviler kommunen en selvstendig plikt til å veilede private søkere når kommunen ser at disse har behov for veiledning.**
- *NIBIO: «ikke krav til at saksbehandlere i kommunene skal gi veiledning om hvilke anleggstyper som passer best ut fra kommunens rensekrav. Dette er likevel ønskelig sett fra anleggseiers ståsted»*

Eksempler på hva kommunen som et minimum bør gi svar på av spørsmål fra søker (tiltakshaver):

- *Hvilke krav (standardkrav) til utslipp vil gjelde for min eiendom?*
- *Hvordan finner jeg fram til egnet renseløsning?*
- *Hva betyr brukerinteresser og fare for eutrofiering?*
- *Finnes det noen fagkyndige/prosjekterende firmaer jeg kan benytte?*
- *Hvordan lage en utslippssøknad?*

Infiltrasjonsanlegg

- «Ut fra hygieniske og forurensningsmessige betraktninger vil infiltrasjon i grunnen normalt være den beste avløpsløsningen» (NIBIO - avlop.no)
- «Infiltrasjon i grunnen er en driftsekstensiv renseløsning som krever lite tilsyn» (NIBIO - avlop.no)
- *På lokaliteter som er egnet for infiltrasjonsanlegg, vil dette normalt være en rimeligere løsning enn minirensesanlegg*

Renseeffekt:

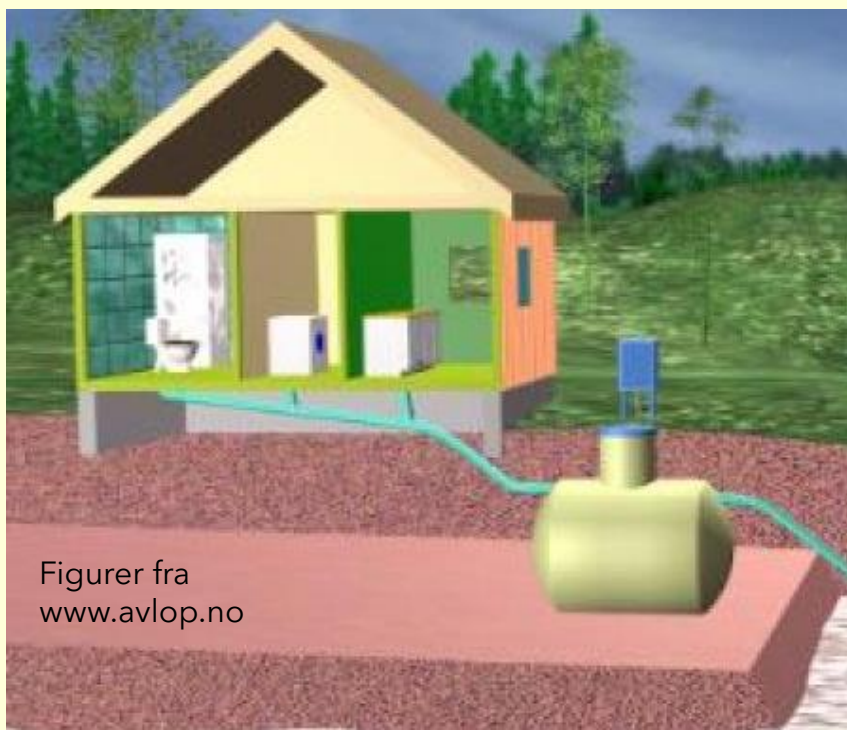
Fosfor:
95%

Organisk stoff:
95 %

Smittestoff:
100%

Minirenseanlegg

- Minirenseanlegg er i prinsippet en nedskalert utgave av store konvensjonelle rensesanlegg.
- Mest aktuell løsning i områder hvor infiltrasjonsanlegg ikke er egnet (ikke sandholdig jord)
- Sunnfjord kommune setter krav til etterpolering av rensset vann fra minirenseanlegg

Figurer fra
www.avlop.no

Filterbedanlegg/våtmarksanlegg

Ca 500-600 anlegg i Norge?

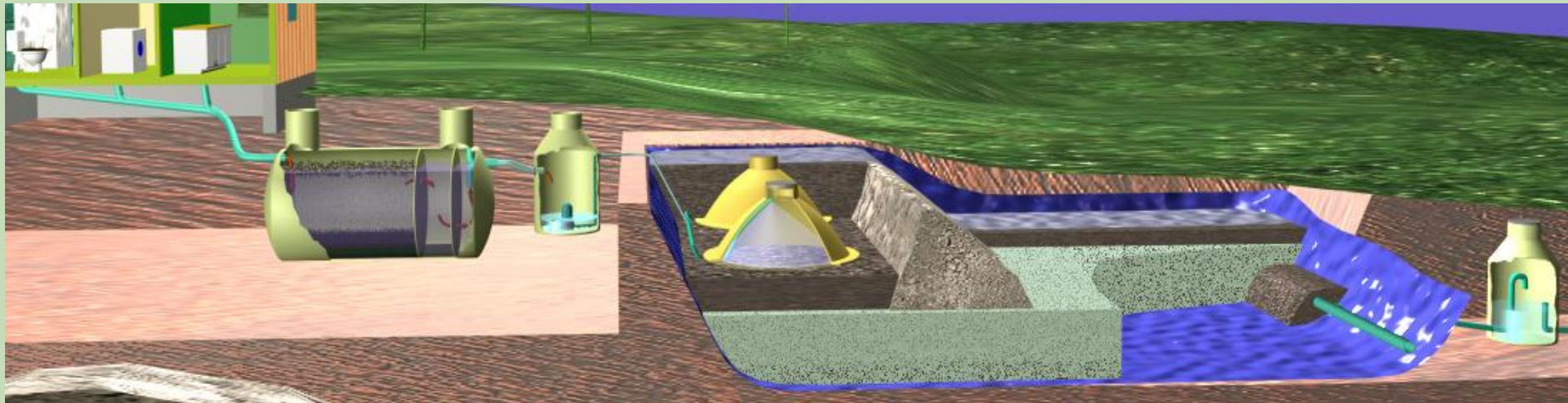
- Et våtmarksanlegg består av slamavskiller etterfulgt av forfilter med vertikal strømning og et hovedfilter med horisontal strømning.
- Anleggstypen benyttes på steder hvor det settes strenge renskrav til utslipp, for eksempel strenge krav til utslipp av bakterier eller nitrogen

Renseeffekter:

Fosfor:
90 - 95%

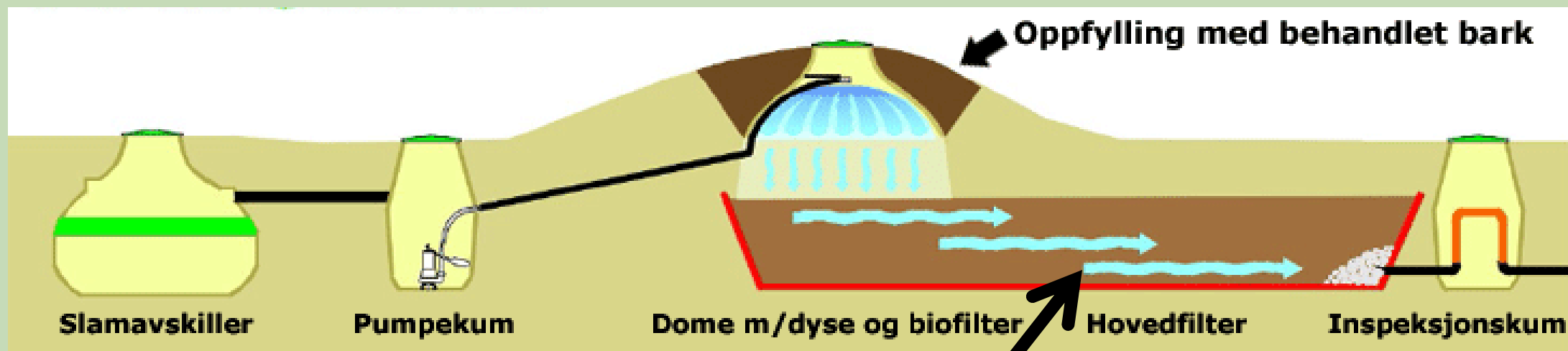
Organisk stoff:
95 - 100 %

**Koliforme
bakterier:**
Meget høy!

Les mer på <http://www.avlop.no>

NaturRen-våtmarksanlegg - nedskalert anlegg

Figur hentet fra www.bokn-plast.no

**Hovedfilter for fosforrensing
dimensjoneres mindre enn hva VA-
miljøblad 49 angir**

Separat toalettløsning og renseløsninger for gråvann

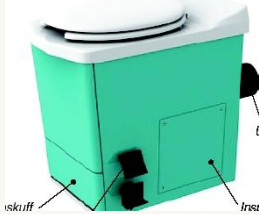
Svartvann er alt avløp som kommer fra toalettet, mens gråvann er vaskevann fra bad og kjøkken.

Ulike separate toalettløsninger

Oppsamlingstank for svartvann

Forbrenningstoalett

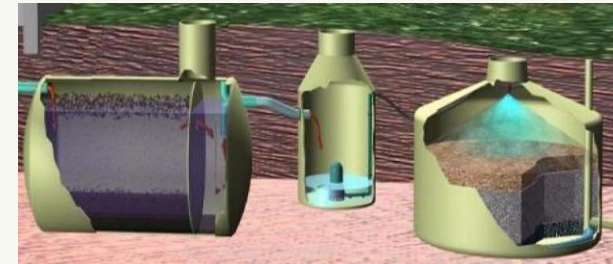

Biologisk toalett

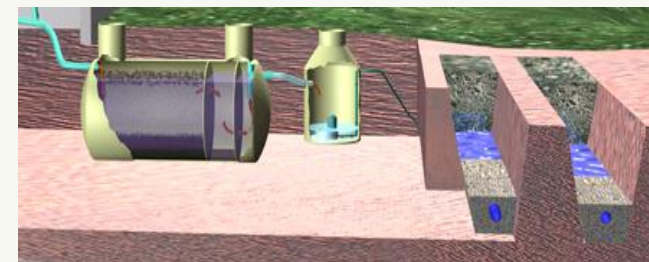

Renseløsninger for gråvann:

Gråvannsrenseanlegg (biofilter)

Infiltrasjonsanlegg for gråvann

Søknad om utslipp:

- Krav til innhold og viktige vedlegg til søknaden:

a) <u>Namn på nøytral fagkyndig (person/firma) som har hjulpet med val av reinsemetode og/eller dokumentasjon av reinsegrad</u>
c) <u>Dokumentasjon av reinsegrad jf. § 12-10 og skildring av anlegg</u>
d) <u>Plassering av avløpsanlegg, utsleppstad, eigedomsgrenser og vegtilgang på kart i målestokk 1:5000 eller større</u>
f) <u>Oversikt over interesser som utsleppet får følgjer for (drikkevassforsyning, rekreasjon, næringsverksemd, etc.). Utgreiing om tiltak for å motverke interessekonfliktar og tiltak for å ta vare på helse og miljø</u>
g) Oversikt over kven som er varsla (blant anna naboar, aktuelle lokallag, brønnar/andre kjelder til drikkevatn og vatningsanlegg i området) og kopi av nabovarselet

Vedlegg a):

Dokumentasjon kompetanse mm.

Nøytral fagkyndig signerer på følgende:

«Eg stadfestar med dette at <namn på firmaet> er eit uavhengig føretak med nok hydrogeologisk og avløpsteknisk kompetanse. <Namn på firmaet> har ingen økonomisk interesse i søkjaren sitt val av avløpsløysing. <Namn på firmaet> søkjer å etablere den reinseløysinga som er best eigna ut frå dei naturgitte og økonomiske føresetnadene og ut frå miljø- og brukarinteresser, utan på førehand å promotere ei bestemd reinseløysing eller ein bestemd produsent.»

Saksbehandling av søknader om utslipp

Kommunen må sjekke om innkomne søknader inneholder opplysningene som fremgår av §§ 12-4.

Videre i saksbehandlingen er det viktig å vurdere om søknad er i overensstemmelse med forurensningsforskriften §§ 12-7 til 12-13 (standardkravene):

For følsomt og normalt område gjelder følgende krav:

Avløpsvann	Utslippssted med	Fosfor	Organisk
Sanitært	Brukerinteresser	> 90 %	> 90 %
Sanitært	Fare for eutrofiering og ingen brukerinteresser	> 90 %	> 70 %
Sanitært	Uten fare for eutrofiering og ingen brukerinteresser	> 60 %	> 70 %

For mindre følsomt område er kravene:

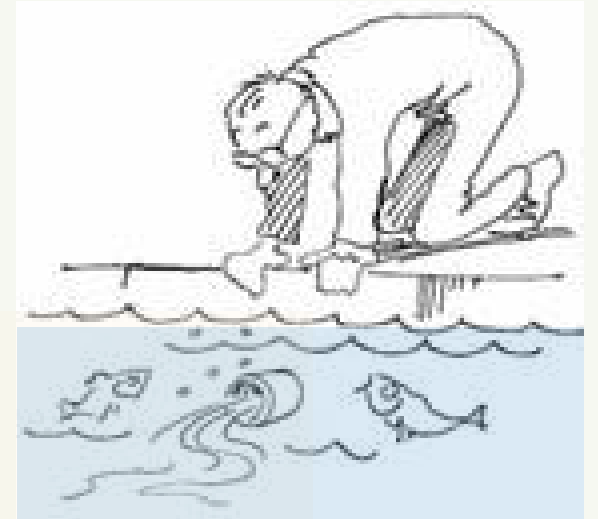
Avløpsvann	Utslippssted	Suspendert stoff
Sanitært	Sjø	Ingen forsøpling samt 20 % av SS-mengden eller <180 mg SS per liter (årlig middelv verdi)

Bakgrunn for utslippskrav:

- Krav til utslipp fastsettes ut fra en vurdering av resipient og brukerinteresser

Sentrale momenter ved vurdering av utslippskrav:

- **Omsøkt utslippsmengde**
- **Resipientkapasitet** – resipient som helhet (lokalt, regionalt og nasjonalt)
- **Brukerinteresser** (drikkevann, badeplass, fiskeplass, vernet område etv.)

Situasjoner hvor kommunen vurderer standardkrav som tilstrekkelig

Dersom kommunen har mottatt en fullstendig søknad i overensstemmelse med standardkrav, og vurderer standardkravene som tilstrekkelige, bør kommunen i tråd med god forvaltningsskikk behandle søknaden så raskt som mulig.

Situasjoner hvor kommunen vurderer standardkrav som ikke tilstrekkelig.

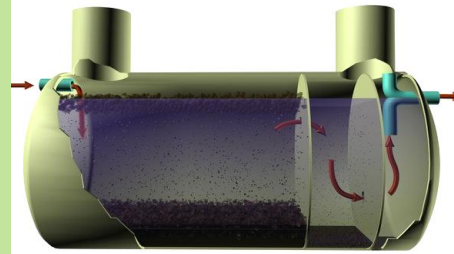
Forurensningsforskriften § 12-5 fastslår at kommunen kan fastsette vilkår som avviker fra standardkravene i kapittel 12. *Ved avgjørelsen av om en søknad om utslippstillatelse skal innvilges, og ved fastsettelsen av vilkår, skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulemper ved utslippet sammenholdt med de fordeler og ulemper det omsøkte tiltaket for øvrig vil medføre.*

- Det kan tenkes at kommunen i noen tilfeller kommer frem til at det er nødvendig å fastsette strengere krav for å forhindre at utslippet fører til skade eller ulempe.
- Kommunen kan for eksempel vurdere å fastsette tilleggskrav til utslippssted og -dyp eller krav til mer fagkyndig personell for dimensjonering, bygging og drift av anlegget.
Ved utslipp til sårbare resipienter kan det for eksempel settes krav til ekstra rensing etter minirenseanlegg.

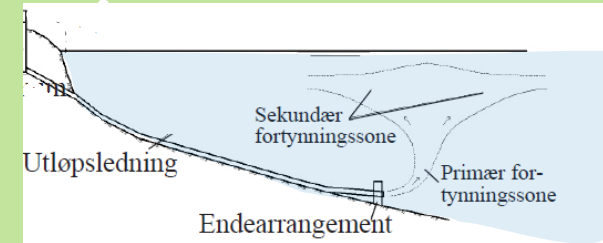
Saker hvor det forventes at det er valgt best egnet løsning ut fra naturgitte forutsetninger, resipient og økonomi

5

Slamavskiller, utslipp til sjø/fjord

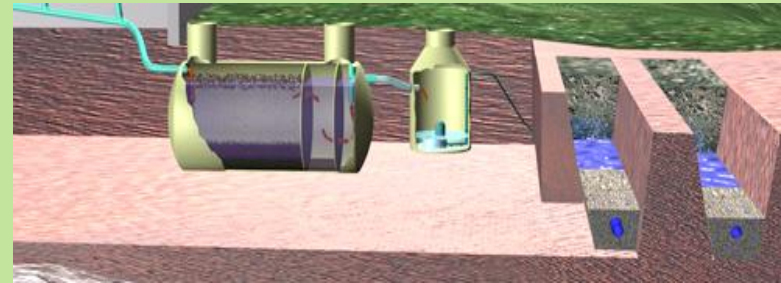

+

22

Infiltrasjonsanlegg

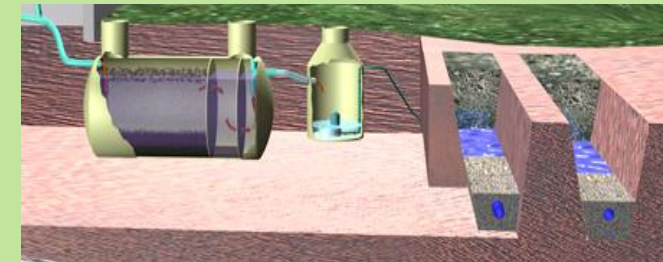
2

Separering av svartvann og gråvann

Ulike separate toalettløsninger

Infiltrasjonsanlegg for gråvann

Sum 29 av 61 saker

Saker hvor det ikke er valgt infiltrasjonsanlegg

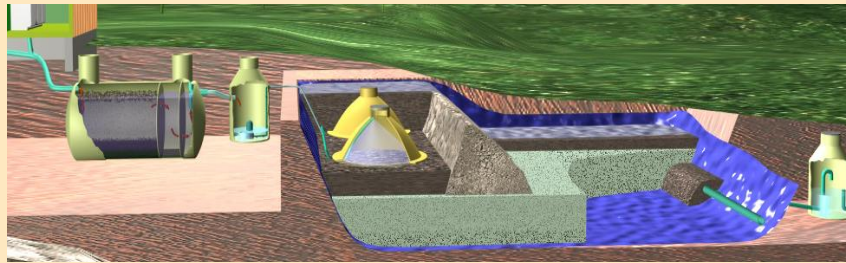
20 Minirenseanlegg med etterpolering

Etterpolering med ulike infiltrasjonsløsninger

7 NaturRen-våtmark med etterpolering

Etterpolering med infiltrasjon

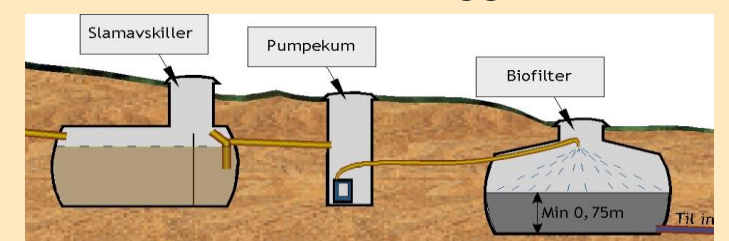

5 Separat toalett og gråvannsrenseanlegg (med etterpolering)

Ulike separate toalettløsninger

Gråvannsrenseanlegg

32 av 61 saker

Gjennomgang av 32 saker hvor det ikke er valgt infiltrasjonsanlegg

Gjennomførte forundersøkelser:

- Gjennomgang av ulike kartgrunnlag
- Gjennomgang av opplysninger om grunnforhold i søknader om utslipp
- Intervjuer av tiltakshavere, prosjekterende og nøytrale fagkyndige om egnethet

I 3 saker ble det etter forundersøkelsene konkludert med at det er egnet for infiltrasjon.

12 gjennomførte grunnundersøkelser:

På 10 av 12 undersøkte eiendommer ville infiltrasjonsanlegg vært egnet.

Infiltrasjonsanlegg ville vært egnet i 3 + 10 saker = 13

Bilder fra tre av
infiltrasjonstestene
som ble gjennomført i
forbindelse med
grunnundersøkelsene

Intervjuer av tiltakshavere og prosjekterende, og tilsvaer fra kommunen

For totalt 29 saker er det gjennomført intervjuer av prosjekterende/nøytrale fagkyndige, og totalt 23 tiltakshavere er intervjuet. Vre intervjuer viser at 4 av 6 ulike prosjekterende/nøytrale fagkyndige og 8 av 23 tiltakshavere oppgir at de fikk direkte muntlig tilbakemelding fra saksbehandler om at det måtte velges minirensesanlegg for å få godkjent avløpsløsning, og at infiltrasjonsanlegg ikke ville bli godkjent.

På vrt spørsmål til kommunen om påstandene om at infiltrasjonsanlegg ikke kunne velges, er det gitt følgende svar fra Joar Helgheim:

«Det ligg ikkje føre notat/referat som kan avklare kva rd/retteiing som har vore gjeve frå kommunen via telefon/munnleg i dei aktuelle sakene. Aktuelle sakshandsamarar hjå oss kjenner seg ikkje att i det som vert påstått. Det vert vist til at det er gjeve utsleppsløyve til slike løysingar ved fleire høve (gjennom heile den aktuelle perioden f.o.m. 2020 t.o.m. 2023)».

Vi konstaterer at det er ulike oppfatninger om hva som er blitt sagt og oppfattet når det gjelder krav til valg av avløpsløsninger.

Krav til etterpolering i Sunnfjord kommune

- Kommunen har satt krav til etterpolering for alle anleggstyper med utslipp til ferskvann, unntatt for infiltrasjonsanlegg. I praksis gjelder dette for alle godkjente minirenseanlegg, NaturRen-våtmarksanlegg og gråvannsrenseanlegg, men ikke infiltrasjonsanlegg
- På vårt spørsmål til kravet om etterpolering til de ovennevnte anleggstypene begrunner kommunen dette med undersøkelser som dokumenterer høy frekvens av driftssvikt i anlegg, noe som medfører høyere utslipp enn renskravene som er stilt. Kommunen vurderer driftssvikt som «pårekneleg» (noe som kan komme til å skje) i anleggene, og vil gi en forurensingsulempe. Ut fra en samlet vurdering har kommunen funnet det nødvendig å sette et fast vilkår om etterpolering for å motvirke ulempene.

Erfaringer – undersøkelser av minirenseanlegg i drift

Undersøkelser av Cowi og NIBIO, samt erfaringer fra prøvetaking av enkeltanlegg

- **Store variasjoner i utløpskonsentrasjoner, snitt 70 – 80 % rensing av fosfor**
- **Mangelfull driftsoppfølging og vedlikehold**
- **Feil dosering av fellingskjemikalier, gått tomme for kjemikalier, ustabil strømforsyning**

Vurdering av krav til etterpolering i Sunnfjord kommune

- Vi har forståelse for at kommunen ønsker etterpolering for alle minirenseanlegg ut fra undersøkelser av minirenseanlegg i normal drift. Vi mener likevel at nevnte undersøkelser ikke er tilstrekkelig grunnlag for å kreve etterpolering for alle minirenseanlegg.
- Der det er påvist brukerinteresser og/eller fare for eutrofiering (krav 90% rensegrad for fosfor), bør det i hver enkelt sak vurderes om det skal settes strengere krav enn standardkravene og med krav til etterpolering.
- For NaturRen-våtmarksanlegg og gråvannsrenseanlegg mener vi det kun vil være aktuelt å sette krav til etterpolering i enkeltsaker, dersom det er spesielt sårbare brukerinteresser.
- Det er viktig at valg av etterpolering styres etter behovet.
- Kommunen ikke bør sette fast vilkår om at løsningen for etterpolering skal være i infiltrasjonsfilter.
- *Kommunen henviser til §12-5 andre ledd som grunnlag for å sette fast vilkår om etterpolering for noen anleggstyper. Vi tolker imidlertid §12-5 til å kun gjelde behandling av enkeltsaker og ikke grunnlag for ett fast vilkår utover standardkravene.*

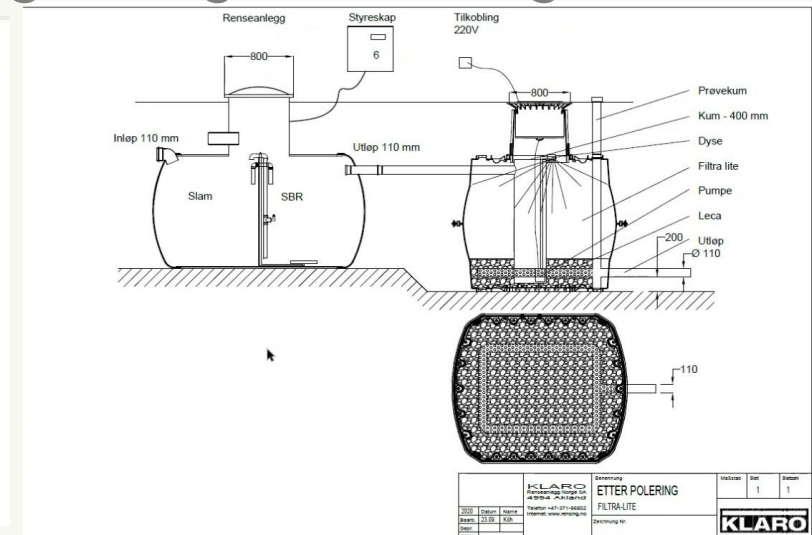
Minirenseanlegg - aktuelle løsninger for etterpolering

- Kun etterpolering i slamavskiller/slamsikringskum
- Slamavskiller og utslippsgrøft med pukk/sprengstein for diffust utslipp mot grøft/bekk
- Slamavskiller og biologisk filter før utslipp

Eksempler på prefabrikkerte etterpoleringsløsninger med biologisk filter:

-Etterpolering i infiltrasjonsfiltre
anses normalt som mindre aktuelt,
fordi minirenseanlegg velges
nettopp på steder hvor infiltrasjon
ikke er egnet.

Evaluering av nøytrale fagkyndige

- **Manglende dokumentasjon av kompetanse:** Det er ikke tilstrekkelig å vise til kompetanse og erfaring som rørlegger. Det må vises til utdanning eller kurs eller referanser som dokumenterer hydrogeologisk kompetanse og kunnskap om rensing av avløp i jordmasser.
- **Manglende nøytralitet:** I flere søknader er det leverandører av minirensesanlegg som har stått for vurderinger og valg av løsning.
- **Manglende dokumentasjon av grunnforhold:** I saker hvor det er søkt om etterpolering til infiltrasjonsfilter (etter minirensesanlegg eller NaturRen-våtmarksanlegg) er det i de fleste sakene mangelfull dokumentasjon av grunnforholdene og mangelfulle beskrivelser av anleggsutforming.
- **Evaluering av fagkyndige i de 13 sakene hvor infiltrasjon var mulig, men ikke valgt:** Her ser det ut til at ingen av de fagkyndige har gitt en vurdering/tilbakemelding på at det faktisk var egnet for infiltrasjonsanlegg.
- **Evaluering av fagkyndig i saker med NaturRen-våtmarksanlegg:** I 5 av 7 saker mener vi nøytral fagkyndig burde sett at en løsning med minirensesanlegg (med eventuelt etterpolering) ville vært en enklere og billigere løsning. I 1-2 saker burde fagkyndig vurdert at infiltrasjonsanlegg var egnet.

Evaluering av tiltakshavere

- Ut fra våre intervjuer er det et fåtall av tiltakshaverne som har satt seg godt inn i rollen som ansvarlig søker i søknad om utslipp etter forurensingsforskriften. **Det er søker sitt ansvar at søknad fylles ut nøyaktig og fullstendig med alle opplysningene kommunen trenger for å kunne behandle søknaden.**
- Flere oppgir i intervju at de i praksis har gitt nærmest hele oppgaven til prosjekterende firma/nøytral fagkyndig, mens andre oppgir at de har satt seg godt inn i rollen, og har engasjert seg i valg av løsning mm.
- **Dersom flere av tiltakshaverne hadde opparbeidet seg kunnskap om valg av løsninger, tror vi det ville vært flere som hadde fremmet ønske til nøytral fagkyndig og/eller kommunen om at det burde vurderes nærmere om infiltrasjon kunne velges.**

Evaluering av leverandør av NaturRen-våtmarksanlegg

NaturRen-våtmarksanlegg leveres av Kingspan AS.

Anlegget leveres med et filter for fosforfjerning på 15 m³ for én boligenhet, mens etter gjeldende norm (VA-miljøblad 49) skal filteret være på 40 m³.

Slik nedskalering er ikke etter normen og gir en antatt levetid på mindre enn 10 år ved en gjennomsnittlig belastning.

(Dersom det søkes om slikt anlegg anbefaler vi kommunen at det enten må settes vilkår om utskifting av filteret når bindingskapasiteten blir for lav, eller at kommunen setter krav til at våtmarksanlegg må dokumenteres og dimensjoneres etter VA-miljøblad)

Evaluering av resipientvurderinger og fastsettelse av utslippskrav

Vi mener det grunn til å tro at kommunen har hatt manglende kompetanse og forståelse for å kunne fastsette rimelige krav og vilkår i utslippstillatelser, herunder manglende forståelse av omsøkte utslippsmengder og at kommunen generelt overvurderer negative effekter/påvirkning av omsøkte utslipp. Vi begrunner dette med følgende registreringer:

1. Utslippskrav og vilkår som er satt i nedbørfeltene til naturreservatene Digernesvatnet og Espelandsvatnet:

I disse sakene mener vi at kommunen ikke har gjennomført en tilfredsstillende vurdering av omsøkte utslippsmengder opp mot resipientenes kapasitet for næringsstoffer og smittestoff.

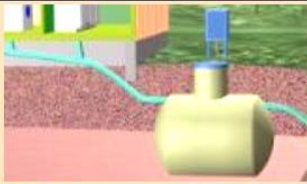
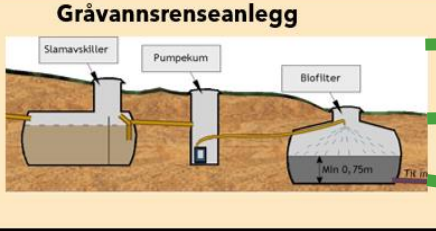
2. Eksempler på fastsettelse av krav til etterpolering: Det forventes svært høy renseevne før utslipp fra NaturRen-våtmarksanlegg. Likevel er det satt krav til etterpolering for alle anleggene, herunder er det i flere saker satt vilkår til etterpolering i jordhauginfiltrasjon, uten at dette kravet er begrunnet i den enkelte sak.

3. Kommunens innstilling til utslippskrav i høringsutkast fra desember 2022 til norm for private avløpsanlegg:

I høringsutkastet er det satt krav til renseeffekt på minst 90 % reduksjon av total fosfor, total nitrogen og BOF₅(organisk stoff) samt at utslippsvann ikke skal overstige 1000 TKB/100 ml. *Forslaget innebærer at kommunen fremmet ønske om et minimums rensekrav for alle anlegg som er strengere enn strengeste standardkravet i forskriften (der det er brukerinteresser og fare for eutrofiering).*

Det anbefales at kommunens saksbehandlere får bedre oppæring i behandling av søknader om utslipp, og herunder om effekt av forurensning fra avløpsanlegg på resipienter som helhet.

Godkjente avløpsløsninger → Antatt optimale avløpsløsninger

20	Minirenseanlegg med etterpolering		Etterpolering med ulike infiltrasjonsløsninger		9 infiltrasjonsanlegg 6-7* minirenseanlegg med enklere etterpolering 1 slamavskiller, utslipp til sjø
7	NaturRen-våtmark med etterpolering		Etterpolering med infiltrasjon		2 infiltrasjonsanlegg 5 minirenseanlegg -etterpolering etter behov
5	Separat toalett og gråvannrensseanlegg (med etterpolering)		Ulike separate toalettøsninger		1 infiltrasjonsanlegg kun gråvann 1 infiltrasjonsanlegg (søknad ble ikke godkjent) 1 minirenseanlegg (for 3 hytter) med etterpolering etter behov
32	* 2-3 minirenseanlegg har enkel etterpoleringsgrøft, og 1 anlegg kun slamsikringskum som etterpolering før utslipp til innsjø				

Oppsummerende evaluering av de 32 anleggene hvor det ikke er valgt infiltrasjonsanlegg

- 13 saker hvor infiltrasjonsanlegg hadde vært egnet
 - 6-7 saker miniRA hvor det burde vært enklere etterpolering
 - 1 sak minirenseanlegg - burde heller vært slamavsk. til sjø
 - 5 saker NaturRen – burde heller vært minirenseanlegg
 - 1 sak burde vært gitt godkjenning til minirenseanlegg
- Sum 26-27 saker hvor det burde vært valgt bedre løsning

Øvrig evaluering av kommunens saksbehandling

- Det skal utarbeides nytt forslag til norm for mindre avløpsanlegg høsten 2024. Utarbeidelse av norm vil være et viktig tiltak for å fastsette bestemmelser/retningslinjer og vilkår for anleggene. *Norm vil bli et godt verktøy for god og effektiv saksbehandling, og samtidig bidra til høyere grad av likebehandling av søknader.*
- Forslag til utarbeidelse av egen veileder for tiltakshavere (hvordan søke, om valg av løsning, anleggstyper, om nøytrale fagkyndige mm)
- Forslag til intern gjennomgang av rutiner, praksis og ressursbehov basert på tilbakemeldinger fra tiltakshavere og prosjekterende og fagkyndige.

1. Har kommunen satt krav, gitt føringer eller veiledning/råd om mer kostbare avløpsløsninger enn det som har vært nødvendig?

- I 32 saker med utslipp til ferskvann, der det ikke er valgt infiltrasjon som rensemetode, viser våre undersøkelser at infiltrasjonsanlegg hadde vært en fullgod renseløsning i 13 av tilfellene. Infiltrasjonsanlegg vurderes som en rimeligere, enklere og mer driftssikker løsning enn avløpsløsningene som er valgt. *Dersom kommunen i én eller flere av disse 13 sakene har gitt føringer eller nektet for at infiltrasjon kunne benyttes, vil dette ha medført at det har blitt valgt en mer kostbar løsning enn nødvendig.*
- Våre intervjuer viser at det er 4 ulike prosjekterende/nøytrale fagkyndige og 8 tiltakshavere som oppgir at de fikk direkte muntlig tilbakemelding fra saksbehandler om at det måtte velges minirensesanlegg for å få godkjent avløpsløsning, og at infiltrasjonsanlegg ikke ville bli godkjent. Kommunens saksbehandlere kjenner seg imidlertid ikke igjen i disse påstandene. Vi konstaterer at det er ulike oppfatninger om hva som er blitt sagt og oppfattet når det gjelder krav til valg av avløpsløsninger.
- I pkt. 2 på neste side kommer det frem at kommunen har satt krav som har medført mer kostbare løsninger enn det som er som nødvendig for å oppnå tilfredsstillende renseeffekt.

2. Har kommunen stilt krav og vilkår som det ikke er grunnlag for etter regelverket?

- 1. Kommunen har gitt krav om etterpolering for alle renseanlegg med utslipp til ferskvann, unntatt for infiltrasjonsanlegg.** Vi mener det ikke er tilstrekkelig grunnlag for å fastsette slike vilkår for alle utslippssaker. Der det er påvist brukerinteresser og/eller fare for eutrofiering bør imidlertid kommunen i hver enkelt utslippssak vurdere om det skal settes strengere krav enn standardkravene i forurensningsforskriften, og kan da vurdere å sette vilkår om bruk av etterpolering ved behov. *I flere saker er det satt vilkår i utslippstillatelse til etablering etterpolering med infiltrasjonsfilter etter VA-miljøblad 56. Det er ikke gitt tilstrekkelig begrunnelser i disse enkeltsakene for behovet for etterpolering, og for hvorfor det settes et krav som gir antatt merkostnad opp mot ca 100 000 kr inkl. mva pr boenhet.*
- 2.** Det er satt **krav til årlig prøvetaking for alle minirenseanlegg.** Vi kan ikke se at det er grunnlag for dette kravet etter forurensningsforskriften. Uavhengig av grunnlag mener vi det er lite hensiktsmessig å sette krav til årlig prøvetaking gjennom serviceavtale. Vi mener vi dette vilkåret medfører nødvendig høye driftskostnader for anleggseierne av minirenseanlegg.
- 3. Krav til slamsikringskum** mellom slamavskiller og støtbelaster (pumpekum) i infiltrasjonsanlegg. VA-miljøblad 56 angir anerkjent dimensjonering og utforming av infiltrasjonsanlegg, og her er det ikke satt krav til slik slamsikringskum.